

EZÜST

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: KUPI LÁSZLÓ

Mint fizetőeszköz és dísz tárgyak kedvelt és értékes alapanyaga – az arany mellett –, a legrégebben felhasznált nemesfém. Már az ókorban ismert és közkedvelt volt, fénye, mely az egyik legnagyobb a fémek között (a polírozott ezüst reflexió indexe eléri a 86%-ot), kiváló megmunkálhatósága, viszonylagos ritkasága (a réznél sokkal ritkább fém) tette erre alkalmassá.

A természetben szinte tiszta termélemként is előfordul, azonban felszínét – az arannyal ellentétben – majd' mindig oxid- vagy szulfidréteg fedi, mely jellegzetes sötétszürke-fekete patinát kölcsönöz az egyébként változatos megjelenésű ásványnak. Leggyakrabban görbült szálakként és fonatokként jelenik meg (bizonyos lelőhelyekről karvastagságú, kötélszerű ezüstöket is leírtak), de pecséték, tús, fenyőfeszérű, vagy éppen halgerincre emlékeztető vázkristályok formájában is ismert. Szabályos rendszerben képződő kristályai – melyek legtöbbször kocka, oktaéder és dodekaéder, valamint e formák kombinációi – ritkák és értékesek a gyűjtők köreiben.

Fémfényű, opak, jellegzetes fehér-ezüst színű, viszont hamar oxidálódik, idővel a levegő nedvesség- és kén-dioxid-tartalmának hatására sötétbarna, fekete, legtöbbször akantitos (ezüst-szulfid) bevonatot képezve.

Keménysége a Mohs-skálán 2,5-3, kiválóan hajlítható, nyújtható, hengerelhető, törési felülete horgas, egyenetlen. Sűrűsége kb. 10,5 g/cm³.

Több földtani környezetben is megjelenik. Az ún. őtelemes ércezesedésekben bizmut-, kobalt-, nikkel- és uránásványok mellett ezüstásványok redukciós terméke a termésezüst. Ugyancsak a cementációs zónában, az érceztelek oxidációs zónája alatt közvetlenül ólomérceztelek gyakori kísérője. Hidrotermális ércezesedésekben késői kiválásként is megjelenik. Ritkán hömpölyök, rögök formájában is találják.

Klasszikus előfordulásai a Cseh–Szász-érceghegység bányái (Schneeberg, Schlema, Freiberg, Pöhla, Příbram), a norvégiai Kongsberg, de jelentős lelőhelyei vannak az Egyesült Államokban, Mexikóban (a világ vezető ezüst-termelő országa, a képen bemutatott példány is Mexikóból származik), Marokkóban, Bolíviában, Peruban, Chilében, Kazahsztánban, Ausztráliában és Kínában is. Ritkán hazánkban is megtalálták legfeljebb 1-2 mm-es szálait, kristályhalmazait (Rudabányán, Nagybörzsönyben és Telkibányán).

Az ezüst egyik fontos érce (mint elem az ezüst sok ásványban fellelhető, legnagyobb tömegben a galenites ólomércben van jelen, ahol az ólom-szulfidban jelenik meg ezüstásványok formájában).

Magát az ezüstöt az ékszer- és érmekészítés mellett kiváló elektromos vezetőképessége miatt az elektronikában és fényérzékeny sókként (ezüst-bromid, ezüst-jodid) a fotoipartban használják nagy mennyiségben. Utóbbi jelentősége a digitális képalkotás előretörésével visszaszorult. Am fénnyisszaverő üvegek, tükrök készítéséhez, valamint fertőtlenítő-, antibakteriális szerek készítéséhez ma is elterjedten használják.

KUPI LÁSZLÓ
GEOLOGUS-FOTÓS

◀ Ezüst és kalcit

Batopilas, Andres del Rio District,
Batopilas Municipality,
Chihuahua, Mexico
42 x 38 x 14 mm
Kupi László gyűjteménye
(ex. Ameth–East–Tibor
Lenkei gyűjtemény)

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/FINEMINERALEPHOTOGRAPHY/](https://www.facebook.com/finemineralephotography/)

FÓKUSZBAN A VESZÉLYEZTETETT GYOMOK
AZ ÉV VADVIRÁGA, 2021

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: JAKAB GUSZTÁV

2021-ben a szervezők egy új és a laikusok számára talán szokatlan téma köré válogattak jelölteket. Idén a mezőgazdasági területek virágai közül lehetett választani, ráirányítva ezzel a figyelmet az agrár-ökoszisztémák védelmének fontosságára. 2021-ben is három fajra lehetett szavazni: a jelöltek a pici egérfarkfű, a bíborfekete hagyma és a vetési konkoly voltak

A pici

A pici egérfarkfű (*Myosurus minimus*) nevéhez méltóan egy apró és különös megjelenésű faj. Nevét az egér farkincájára emlékeztető, hosszú termékes vackáról kapta. A növény töállású levelei keskenyek, öt lepellevéllel sárgászöld, 3-4 mm hosszú.

E szerény megjelenésű, egyéves növény a többségében dekoratív boglárkafélék közé tartozik. Az egérfarkfű eredetileg az Alföld szikesein honos, ahol ma is könnyen találkozhatunk vele áprilistól májusig, főleg szikes-iszapos talajokon. Különösen szereti a taposott helyeket és a keréknyomokat. A növény azonban jól alkalmazkodott a szántóföldi viszonyokhoz is, és a szikesedő talajokon csapadékos, belvizes években tömegesen jelenik meg.

Mezőgazdasági területekről a mértéktelen vegyszerhasználat, valamint a rossz termőképességű szántók felhagyása miatt már visszaszorulóban van.

A pici egérfarkfű
szerény megjelenésű faj